

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีจุดประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้ชุดการสอนที่ใช้กิจกรรมกลุ่มต่างรูปแบบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวิธีการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนบ้านห้วยหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 90 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก จากนั้นผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ที่หาประสิทธิภาพแล้วไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 90 คน แล้วนำคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจัดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยเพื่อจัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม โดยวิธีสลับกันเป็นคู่ขนาน ดังนี้

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3
คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 4
คนที่ 9	คนที่ 7	คนที่ 8
คนที่ 10	คนที่ 11	คนที่ 12
คนที่ 14	คนที่ 15	คนที่ 13
-	-	-
-	-	-
-	-	-

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
-	-	-
-	-	-
-	-	-
คนที่ 77	คนที่ 78	คนที่ 76
คนที่ 81	คนที่ 79	คนที่ 80
คนที่ 82	คนที่ 83	คนที่ 84
คนที่ 86	คนที่ 87	คนที่ 85
คนที่ 90	คนที่ 88	คนที่ 89

จากนั้นจึงกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมให้กับกลุ่มทั้ง 3 กลุ่ม โดยวิธีการสุ่ม (Random Assignment) เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มมีจำนวนนักเรียน 30 คน เพื่อเข้ารับการทดลองดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนจากชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกม

กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนจากชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกม
ร่วมมือแข่งขัน

กลุ่มควบคุม เรียนจากวิธีสอนแบบปกติตามแนวการสอนในคู่มือครู
คณิตศาสตร์ของ สสวท.

จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้ง 3 กลุ่ม มาวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างว่าก่อนการทดลองทั้ง 3 กลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองแตกต่างกันหรือไม่

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลอง (Experimental Design) โดยใช้รูปแบบการวิจัยที่มีการสุ่มผู้เข้ารับการทดลองแล้วมีการทดสอบครั้งหลังและครั้งแรก (Randomize Pretest – Posttest Control Group Design) ซึ่งมีลักษณะดังตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัยที่มีกลุ่มทดลองสองกลุ่มและกลุ่มควบคุมหนึ่งกลุ่ม
ทดสอบก่อนและหลัง (ดัดแปลงจาก Fraenkel, Jack R. and Wallen,
Norman E., 1993 : 248)

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
R ₁	O ₁	X ₁	O ₁
R ₂	O ₂	X ₂	O ₂
R ₃	O ₃	X ₃	O ₃

เมื่อ	R	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาแบบสุ่ม
	O ₁	แทน	การทดสอบก่อนการเรียน
	X ₁	แทน	การเรียนจากชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกม
	X ₂	แทน	การเรียนจากชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกม ร่วมมือแข่งขัน
	X ₃	แทน	การเรียนแบบปกติโดยครูเป็นผู้สอน
	O ₂	แทน	การทดสอบหลังการเรียน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกม
2. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกมร่วมมือแข่งขัน
3. แผนการสอนตามแนวการสอนในคู่มือครุคณิตศาสตร์ของ สสวท.
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกม เรื่อง เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักการสร้างชุดการสอนของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532 : 459 - 500) ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้าง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นวางแผนการสอน ขั้นผลิตสื่อการเรียนการสอนและขั้นทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน รายละเอียดในการสร้างมีดังนี้

1.1 ขั้นวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหาเรื่อง เศษส่วน จากเอกสารหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหนังสือคู่มือครูคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้จำแนกเนื้อหาเรื่องเศษส่วนในระดับบทเรียนไว้ดังนี้

1.1.1 เศษส่วนที่มีตัวเศษเป็น 1 ตัวส่วนไม่เกิน 10 ของสิ่งของหนึ่งสิ่ง จำนวน 3 คาบ (60 นาที)

1.1.2 เศษส่วนที่มีตัวเศษมากกว่า 1 (แต่น้อยกว่าตัวส่วน) ตัวส่วนไม่เกิน 10 ของสิ่งของหนึ่งสิ่ง จำนวน 3 คาบ (60 นาที)

1.1.3 เศษส่วนที่มีตัวเศษเป็น 1 ตัวส่วนไม่เกิน 10 ของสิ่งของหนึ่งกลุ่ม จำนวน 3 คาบ (60 นาที)

1.1.4 เศษส่วนที่มีตัวเศษมากกว่า 1 (แต่น้อยกว่าตัวส่วน) ตัวส่วนไม่เกิน 10 ของสิ่งของหนึ่งกลุ่ม จำนวน 3 คาบ (60 นาที)

1.2 ขั้นวางแผนการสอน ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างแผนการสอนระดับบทเรียน จำนวน 4 แผน เท่ากับจำนวนเนื้อหาในข้อ 1.1 โดยแต่ละแผนการสอนระดับบทเรียนประกอบด้วยส่วนสำคัญ ดังนี้

1.2.1 ความคิดรวบยอด

1.2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1.2.3 เนื้อหา

1.2.4 กิจกรรมการเรียนการสอน

1.2.5 สื่อการเรียนการสอน

1.2.6 การวัดผลและประเมินผล

1.3 ชั้นผลิตสื่อการเรียนการสอน ผู้วิจัยศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง เศษส่วนและเอกสารเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนเพื่อผลิตชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม แบบใช้เกมให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแผนการสอนซึ่ง ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 4 ชุดการสอน ย่อย แต่ละชุดการสอนย่อยมีแนวทางในการสร้างตามส่วนประกอบดังนี้

1.3.1 คู่มือครู เป็นเอกสารสำหรับครูประกอบการใช้ชุดการสอน มีส่วนต่างๆดังนี้

1.3.1.1 คำชี้แจงสำหรับครู

1.3.1.2 ส่วนประกอบของชุดการสอน

1.3.1.3 แผนการสอน

1.3.1.4 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

สร้างแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิง พฤติกรรมของชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มทั้ง 4 ชุดการสอนย่อย จำนวน 4 ชุด เป็น ข้อสอบแบบปรนัยแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลประเมินผลและครุคณิตศาสตร์ ดีเด่น จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ความสอดคล้องระหว่าง ข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยใช้สูตร โรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rowinelli and Hambleton, 1977 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2539 : 249) แล้วคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัด ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .50 ไปหาค่าความยากง่ายและค่า อำนาจจำแนกกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านพุดหง โรงเรียน บ้านควนรูย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 60 คน แล้วคัดข้อที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จำนวนชุดละ 10 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบกับนักเรียนโรงเรียน วัดสามัคยาราม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 60 คน โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน

1.3.2 คู่มือนักเรียน ประกอบด้วยส่วนต่างๆดังนี้

1.3.2.1 บทบาทของนักเรียน

1.3.2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1.3.2.3 เนื้อหาที่เรียน

1.3.3 สื่อการเรียนรู้ในชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1.3.3.1 บัตรคำสั่ง

1.3.3.2 บัตรกิจกรรม

1.3.3.3 บัตรคำตอบ

1.3.3.4 บัตรเฉลยกิจกรรม

1.3.3.5 บัตรสรุปเนื้อหา

1.3.3.6 เกม

ในชุดการสอนย่อยแต่ละชุดประกอบด้วยเกม 1 เกม ดังนี้

ก. ชุดการสอนย่อยที่ 1 เกมเดินทางกลับบ้าน

ข. ชุดการสอนย่อยที่ 2 เกมต่อภาพ

ค. ชุดการสอนย่อยที่ 3 เกมสัตว์ล่องหน

ง. ชุดการสอนย่อยที่ 4 เกมภาพปริศนา

เกมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหาเรื่องเศษส่วนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง

พ.ศ.2533) จำนวน 4 เกม โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

ก. ศึกษาหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาเรื่องเศษส่วน

ข. ศึกษาวิธีการสร้างเกมสำหรับการเรียนการสอน

ค. สร้างรูปแบบและอุปกรณ์ต้นแบบของเกม

ง. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

จ. ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามขั้นตอนข้อ 1.4.2

1.4 ขั้นตอนประสิทธิภาพของชุดการสอน ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1.4.1 นำชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มชุดต้นแบบเสนอผู้เชี่ยวชาญทางการเรียน การสอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านชุดการสอน จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา ภาษา สื่อการเรียน เวลาและองค์ประกอบอื่น ๆ เพื่อนำ ไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้จริง

1.4.2 นำชุดการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองสอน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อปรับปรุงแก้ไขและหา ประสิทธิภาพให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ทดสอบแบบเดี่ยว 1 : 1

เป็นการทดสอบกับผู้เรียน 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง ผู้วิจัย เลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดด้าเขาแดง ที่มีระดับผลการเรียนทั้ง 3 ระดับ มาระดับละ 1 คน ด้วยการขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นในการเลือกนักเรียนซึ่งดูจาก ผลการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา เพื่อพิจารณาความชัดเจนของคำอธิบายและคำสั่งขั้นตอน ในการเรียน ความยากง่ายของเนื้อหาและความเหมาะสมของเวลาต่อกิจกรรมในแต่ละชุด การสอน โดยที่ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงจุดประสงค์ของการทดลองว่าไม่ใช่การ ทดสอบแต่เป็นการทดลองใช้บทเรียนและผลการทดสอบทั้งก่อนและหลังการเรียน ไม่มีผล ต่อผลการเรียนของนักเรียนแต่ประการใด ขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ผู้วิจัยคอยดูแล และสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิดแล้วบันทึกพฤติกรรมและปัญหาต่าง ๆ ไว้ เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมจากชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มครบ ทุกชุดแล้วผู้วิจัยนำ ข้อมูลของนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพและนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 2 แบบทดสอบแบบกลุ่ม 1 : 10

เป็นการทดลองกับนักเรียนจำนวน 10 คน ที่มีระดับผลการเรียนทั้งอ่อน ปานกลางและเก่ง ผู้วิจัยเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านพุดหงี ตั้งกักสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อตรวจสอบ ความเหมาะสมของเนื้อหา เวลา กิจกรรม การวัดผลและประเมินผล ผู้วิจัยอธิบายให้ นักเรียนเข้าใจถึงจุดประสงค์ของการทดลองว่าไม่ใช่การทดสอบ แต่เป็นการ

ทดลองใช้บทเรียนและผลการทดสอบทั้งก่อนและหลังการเรียน ไม่มีผลต่อผลการเรียนของนักเรียนแต่ประการใด ในขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมหากนักเรียนพบข้อบกพร่องให้ทำเครื่องหมายไว้เพื่ออภิปรายกับผู้วิจัยในภายหลังและผู้วิจัยจะบันทึกเวลาที่นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่างไว้ด้วยเพื่อจะได้ทราบเวลาที่เหมาะสมสำหรับนำชุดการสอนไปใช้จริงต่อไป หลังจากให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมจากชุดการสอนครบทุกชุดแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลของนักเรียนมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพและนำข้อบกพร่องของชุดการสอนไปปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 3 การทดลองภาคสนาม 1 : 100

เป็นการทดลองกับนักเรียนทั้งชั้น ซึ่งจะมีนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนอ่อนปานกลางและเก่งคละกัน ผู้วิจัยเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสามัคยาราม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1 ห้องเรียน ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงจุดประสงค์ของชุดการสอนว่าไม่ใช้การทดสอบแต่เป็นการทดลองใช้บทเรียนและผลของการทดสอบก่อนและหลังจะไม่กระทบกับผลการเรียนของนักเรียน เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมจากชุดการสอนครบทุกชุดแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลของนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80.08/80.67

2. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกมร่วมมือแข่งขัน เรื่อง เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักการสร้างชุดการสอนของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532 : 459 - 500) ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้าง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นวางแผนการสอน ขั้นผลิตสื่อการเรียนการสอนและขั้นทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน รายละเอียดในการสร้างมีดังนี้

2.1 ขั้นวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหาเรื่อง เศษส่วน จากเอกสารหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหนังสือคู่มือครุคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้จำแนกเนื้อหาเรื่องเศษส่วนในระดับบทเรียนเช่นเดียวกับข้อ 1.1

2.2 ขั้นวางแผนการสอน ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างแผนการสอนระดับบทเรียน จำนวน 4 แผน เท่ากับจำนวนเนื้อหาในข้อ 2.1 โดยแต่ละแผนการสอนระดับบทเรียนประกอบด้วยส่วนสำคัญเช่นเดียวกับข้อ 1.2

2.3 ชั้นผลิตสื่อการเรียนการสอน ผู้วิจัยศึกษาเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง เศษส่วนและเอกสารเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนเพื่อผลิตชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม แบบใช้เกมร่วมมือแข่งขันให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ใน แผนการสอน ซึ่งชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกมร่วมมือแข่งขันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 4 ชุดการสอนย่อยแต่ละชุดการสอนย่อยมีแนวทางในการสร้างตามส่วนประกอบดังนี้

2.3.1 คู่มือครู เป็นเอกสารสำหรับครูประกอบการใช้ชุดการสอนมีส่วนต่าง ๆ ดังนี้

2.3.1.1 คำชี้แจงสำหรับครู

2.3.1.2 ส่วนประกอบของชุดการสอน

2.3.1.3 แผนการสอน

2.3.1.4 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

สร้างแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มทั้ง 4 ชุดการสอนย่อย จำนวน 4 ชุด เช่นเดียวกับข้อ 1.1.3.4

2.3.2 คู่มือนักเรียน ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

2.3.2.1 บทบาทของนักเรียน

2.3.2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.3.2.3 เนื้อหาที่เรียน

2.3.3 สื่อการเรียนในชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

2.3.3.1 บัตรคำสั่ง

2.3.3.2 บัตรกิจกรรม

2.3.3.3 บัตรคำตอบ

2.3.3.4 บัตรเฉลยกิจกรรม

2.3.3.5 บัตรสรุปเนื้อหา

2.3.3.6 เกมร่วมมือแข่งขัน

ในชุดการสอนย่อยแต่ละชุดประกอบด้วยเกมร่วมมือแข่งขัน 1 ชุด ดังนี้

ก. ชุดการสอนย่อยที่ 1 เกมร่วมมือแข่งขัน ชุดที่ 1

ข. ชุดการสอนย่อยที่ 2 เกมร่วมมือแข่งขัน ชุดที่ 2

ค. ชุดการสอนย่อยที่ 3 เกมร่วมมือแข่งขัน ชุดที่ 3

ง. ชุดการสอนย่อยที่ 4 เกมร่วมมือแข่งขัน ชุดที่ 4

เกมร่วมมือแข่งขัน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาเรื่อง
 เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับ
 ปรับปรุง พ.ศ.2533) จำนวน 4 ชุด โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

ก. ศึกษาหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาเรื่องเศษส่วน

ข. ศึกษาวิธีเรียนแบบร่วมมือ เทคนิควิธีร่วมมือแข่งขัน

ค. สร้างรูปแบบและอุปกรณ์ต้นแบบของเกมร่วมมือแข่งขัน

ง. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ

แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

จ. ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหา
 ข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามขั้นตอนข้อ 1.4.2

2.4 ขั้นตอนทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน เช่น
 เดียวกับข้อ 1.4 ได้ประสิทธิภาพ 81.50/82.11

3.4 นำแผนการสอนที่ตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อหาข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

3.5 นำแผนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาจัดเตรียมทำแผนสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการทดลองเพื่อการวิจัยต่อไป

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเศษส่วน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบ (ชวาล แพรัตกุล, 2520 : 1- 405) และหนังสือเทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2537 : 1-136)

4.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประเมินผลกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์จากหนังสือ คู่มือประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหนังสือคู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

4.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์เรื่อง เศษส่วน จากคู่มือครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ออกมาในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

4.4 เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามที่วิเคราะห์ได้ในข้อ 4.3

4.5 สร้างข้อสอบตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

4.6 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจากจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลประเมินผลและครูผู้สอนคณิตศาสตร์ดีเด่นจำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัดในตารางวิเคราะห์ เนื้อหาการวัดของล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2539 : 248) โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็นดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัด

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัดหรือไม่

-1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัด

4.7 ตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมด้วยการนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญในข้อ 4.6 มาแทนในสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
 R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4.8 คัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .50 ไปหาคุณภาพโดยการนำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนชุมชนบ้านพุดหงี โรงเรียนบ้านควนรูย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ ร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 60 คน

4.9 นำผลการทดสอบจากข้อ 4.8 มาตรวจให้คะแนน โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 แล้ววิเคราะห์หาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของ ข้อสอบแต่ละข้อซึ่งใช้เทคนิค 50 เปอร์เซนต์ โดยการแบ่งกลุ่มเก่งกลุ่มอ่อน (อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 130)

4.10 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .45 ถึง .79 และมีอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .21 ขึ้นไป (อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 129 - 130) โดยคำนึงถึงความครอบคลุม พฤติกรรมที่ต้องการวัด

4.11 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่คัดเลือกและหาคุณภาพรายข้อแล้ว จำนวน 40 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสามัคยาราม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ที่หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเคอร์ ริชาร์ดสัน (อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 123) ได้ .87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสร็จทั้ง 2 ชุดแล้ว ผู้วิจัยนำชุดการสอนทั้ง 2 ชุด ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนบ้านห้วยหาร ระหว่างก่อนทำการทดลองและหลังทำการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ให้นักเรียนนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วน ซึ่งผ่านการทดลองเพื่อหาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแล้ว นำผลที่ได้มาตรวจให้คะแนน โดยให้คะแนน 1 เมื่อนักเรียนตอบถูก ให้คะแนน 0 เมื่อนักเรียนตอบผิดหรือไม่ตอบ หลังจากนั้นนำผลการสอบมาหาค่าสถิติต่าง ๆ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยแบ่งการทดลองออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการทดลองและขั้นทดลอง ทั้ง 2 ขั้นตอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการทดลอง

1.1 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ซึ่งประกอบด้วย

1.1.1 ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกม จำนวน 4 ชุดการสอนย่อย

1.1.2 ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกมร่วมมือแข่งขัน จำนวน 4 ชุด

การสอนย่อย

1.1.3 แผนการสอนตามแนวการสอนในคู่มือครูคณิตศาสตร์ จำนวน 4 แผน

1.1.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วน

จำนวน 1 ฉบับ

1.2 ขอนหนังสือจากภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อขออนุมัติจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

1.3 นำหนังสืออนุญาตให้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัตนบุรีเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

1.4 นำหนังสืออนุญาตให้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอรัตนพิบูลย์ไปยังโรงเรียนที่ทำการทดลอง

1.5 เตรียมนักเรียนเข้ารับการทดลอง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random
Sampling) ด้วยการจับฉลาก จำนวน 90 คน แล้วสุ่มแบ่งกลุ่มเข้ารับการทดลอง 2 กลุ่ม
กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีจำนวนนักเรียนกลุ่มละ 30 คน

1.6 เตรียมสถานที่ในการทดลอง พร้อมทั้งอุปกรณ์ในการทดลอง

2. ชั้นทดลอง

การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยนำแผนการสอนตามแนวการสอนในคู่มือครู
คณิตศาสตร์และชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขและหาประสิทธิภาพแล้ว
ทั้งสองชุด คือ ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกมและชุดการสอนสำหรับ
กิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกมร่วมมือแข่งขัน ไปดำเนินการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ของโรงเรียนบ้านห้วยหาร สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนเองทั้ง
สามกลุ่ม ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 4 ครั้ง ครั้งละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที วันละ 1 ครั้ง
ติดต่อกันเป็นเวลา 4 วัน และใช้เวลาทดสอบจำนวน 2 ครั้ง คือ ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนก่อนทำการทดลองและทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง รวม
เวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งหมด 6 วัน ซึ่งดำเนินการดังนี้

ตาราง 2 เวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาในการทดลอง รายการ	8.30-9.30 น.	9.30-10.30 น.	10.30-11.30 น.
1. ทดสอบก่อนเรียน	กลุ่มทดลองที่1	กลุ่มทดลองที่2	กลุ่มควบคุม
2. เรียนครั้งที่ 1	กลุ่มทดลองที่2	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลองที่1
3. เรียนครั้งที่ 2	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลองที่1	กลุ่มทดลองที่2
4. เรียนครั้งที่ 3	กลุ่มทดลองที่1	กลุ่มทดลองที่2	กลุ่มควบคุม
5. เรียนครั้งที่ 4	กลุ่มทดลองที่2	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลองที่1
6. ทดสอบหลังเรียน	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลองที่1	กลุ่มทดลองที่2

2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนจากชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกม โดยมี ลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ก่อนเรียนจากชุดการสอน

2.1.2 ให้นักเรียนเรียนจากชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกมวันละ 1 ชุด การสอนย่อย ตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้ เกมในแต่ละชุดการสอนย่อย

2.1.3 เมื่อนักเรียนเรียนจากชุดการสอนในข้อ 2.1.2 ครบทั้ง 4 ชุดแล้ว ผู้วิจัยให้ นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน หลังเรียน จากชุดการสอน ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับข้อ 2.1.1

2.1.4 ตรวจสอบผลการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วนของกลุ่มทดลองที่ 1 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนจากชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกมร่วมมือ แข่งขัน โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ก่อนเรียนจากชุดการสอนเช่นเดียวกับข้อ 2.1.1

2.2.2 ให้นักเรียนเรียนจากชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกมร่วมมือ แข่งขัน วันละ 1 ชุด การสอนย่อย ตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในชุดการสอนสำหรับ กิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกมร่วมมือแข่งขัน ในแต่ละชุดการสอนย่อย

2.2.3 เมื่อนักเรียนเรียนจากชุดการสอนในข้อ 2.2.2 ครบทั้ง 4 ชุดแล้ว ผู้วิจัยให้ นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน หลังเรียน จากชุดการสอน ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับข้อ 2.2.1

2.2.4 ตรวจสอบผลการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วนของกลุ่มทดลองที่ 2 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

การดำเนินการทดลองตั้งแต่ข้อ 2.1 – 2.2 ผู้วิจัยให้คำแนะนำเฉพาะการใช้ ชุดการสอนในครั้งแรกเท่านั้น การดำเนินการในครั้งต่อไปนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการเอง ทุกขั้นตอน ผู้วิจัยจะให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหาเท่านั้น

2.3 กลุ่มควบคุม เรียนแบบปกติโดยครูเป็นผู้สอนตามรูปแบบการสอนในคู่มือครูของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(สสวท.)

2.3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ก่อนเรียน

2.3.2 ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่สร้างขึ้นจากแนวการสอนในคู่มือครูคณิตศาสตร์ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีวันละ 1 แผนการสอน

2.3.3 เมื่อผู้วิจัยสอนตามแผนการสอนในข้อ 2.3.2 ครบทั้ง 4 แผนการสอนแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน หลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับข้อ 2.3.1

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนคุณภาพของเครื่องมือประกอบด้วย

1.1 หาประสิทธิภาพของชุดการสอนทั้ง 2 ชุด เพื่อเป็นหลักประกันว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 80/80 โดยใช้สูตรในการหาประสิทธิภาพชุดการสอนของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2533 : 495) ดังนี้

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรืองาน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหรืองานทุกชิ้นรวมกัน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\sum F}{\frac{N}{B}} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

1.2 หาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ มีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้สูตรของ โรวินเนลลี และ แฮมเบลตัน (Rowinelli and Hambleton, 1977 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2539 : 249)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม
	R	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2.2 หาค่าความยาก (Difficulty) ของข้อสอบแต่ละข้อ โดยใช้วิธีคำนวณ จากสูตรดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 129)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	p	แทน	ความยากของคำถามแต่ละข้อ
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
	N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

1.2.3 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อสอบแต่ละข้อ โดยใช้วิธีคำนวณ จากสูตรต่อไปนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 130)

$$r = \frac{R_u - R_o}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ	r	แทน	ค่าอำนาจจำแนกในรายข้อ
	R_u	แทน	จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นในกลุ่มเก่ง
	R_o	แทน	จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนั้นในกลุ่มอ่อน
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.2.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ดังนี้ (อ้างในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 123)

$$r_u = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_u	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อ
	p	แทน	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ = 1-p
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลองเพื่อทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างว่าก่อนการทดลองนักเรียนทั้งสามกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันหรือไม่และหลังการทดลองนักเรียนทั้งสามกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันหรือไม่

ด้วยการทดสอบค่า เอฟ (F-test) ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance หรือ ANOVA) (การดา พูนลาภทวี, 2539 : 230)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	การแจกแจงแบบ F
	MS_b	แทน	ค่าความแปรปรวน (Mean Squar) ระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อต้องการทราบว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน ใช้สูตรเปรียบเทียบความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยโดยวิธีการของทูเก้ (Tukey) (กานดา พูนลาภทวีผล, 2539 : 263)

$$HSD = q_{\alpha(k, N-k)} \sqrt{\frac{MS_w}{r}}$$

เมื่อ	HSD	แทน	ค่า q จากตารางสถิติเวเดนไทซ์เรนจ์ (Studentized Range) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ α ชั้นความเป็นอิสระ k และ N-k
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนตัวอย่างทั้งหมด
	n	แทน	ขนาดของตัวอย่างในกลุ่มทดลอง
	k	แทน	จำนวนกลุ่มทดลอง

2.2 เพื่อทดสอบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนจากชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกม หลังเรียนจากชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มแบบใช้เกมร่วมมือ แข่งขันและหลังเรียนจากวิธีสอนแบบปกติสูงกว่าก่อนการเรียนหรือไม่ โดยใช้สูตรแบบกลุ่มไม่อิสระต่อกัน (t-Dependent) ดังนี้ (Ferguson, 1981 : 180)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{[N\sum D^2 - (\sum D)^2]/(N-1)}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าการแจกแจงแบบที
	D	แทน	ความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน แต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนนักเรียน(เป็นจำนวนคู่)